

LETO XII.

ZVEZEK 4.



Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.



MARIBOR, 1912

CIRILOVA TISKARNA.

Vseblina 4. zvezka:

	Stran		Stran
Pouk.		Motnik	62
Ustavoznanstvo	49	Sevnica ob Savi	62
Zabava:		Videm ob Savi	63
Kaj je vse naš dedek doživel	50	Vipava	63
Povrni sin se v domovino	53	Govorniške vaje:	
Razgled po svetu.	53	Veren mladenič	63
Orli:		Drobtinice:	
Sv. Oče Pij X. in Orli	53	Slovarček najnavadnejših tujk	64
Dekliški vrtec:		Listnica uredništva.	
Predpust nevarni čas mladine	54	Dragotin: Oseba je našemu občinstvu	
Na potujčeni zemlji	55	premalom znana, zatoorej bi bila pesem nerazum-	
Dekleta, v boj zoper pijančevanje	55	ljiva. — Št. Peter v Šav. dol.: Z osebico ka-	
Nekaj o prijateljstvu	56	kega pijančka se ne moremo v listu pečati.	
Kdor stoji, naj gleda, da ne pade	56	Sploh se naj v dopisih opustijo osebni napadi	
Naša družina	56	kakor tudi prevelike hvale. Vaditi se moramo	
Misli s potovanja:		delati za dobro stvar ne za osebno hvalo. —	
Gorica	57	G. L.: Govor »Ob zarji novega leta« bode	
Na cesarskem Dunaju	57	moral čakati na konec leta. — Vekoslava: o	
Društveni glasnik:		pustnem času smo že imeli pripravljen drug	
Sv. Magdalena v Mariboru	57	spis, ko je Vaš došel; dveh ne moremo rabiti.	
Ptuj	58	Le oglasite se večkrat s čim primernim. —	
Sv. Martin pod Vurbergom	58	Gotovlje: Najprej začnite doma delati in se	
Šent Pavel pri Preboldu	58	obrnite na dotične voditelje. — Več mladenkam,	
Brežice	59	ki pačijo še vedno svoja krstna imena z raz-	
Sv. Jurij v Sl. gor.	59	nimi —ici: Preberite uvodni članek v št 2. let.	
Sv. Peter pri Radgoni	60	N. D.: Pesniku pesmi »Poslušajte žalostni	
Vransko	61	glas«: Vaša volja je dobra in hvalevredna, toda	
Sv. Peter na Medvedovem selu	61	pesem ni za list, ampak k večjemu gre lahko	
Sv. Jurij pod Taborom	61	od ust do ust, da se tam malo ogladi. Pozdrav-	
Zreče	62	ljeni! — Vurberg: Malo potrpite; o Vaši dekl.	
Št. Jur ob juž. žel.	62	zvezi je bil govor v zadnji številki, zdaj morajo	
Sv. Bolfenk pri Središču	62	priiti tudi druge na vrsto, prihodnjič zopet Vi.	
		— Citateljem: Ker je bil urednik nekaj časa	
		odsoten, je pomotoma prišel v list odstavek	
		»Misli s potovanja«, ki bi spadal sicer med	
		drobtinice, dopis o Orlih v Brežicah pa je za-	
		šel v Društvi. glasnik.	

Náš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva

13. februarja 1912.

Srečke v korist „Slovenski Straži“.

Turška srečka na mesečne obroke po 4 krone 75 vin. Glavni dobitki vsako leto 1.800.000 frankov. : Turška srečka in še tri druge srečke na mesečne obroke po 6 kron 25 vin. : Glavni dobitki vsako leto čez 2.000.000 kron. Vsaka srečka mora biti izžrebana. Najmanjši dobitok turških srečk 230 K.

:-: Pojasnila daje in naročila sprejema :-:

Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

N A Š D O M

Štev. 4.

V Mariboru, 15. februarja 1912.

XII. letnik.

Pouk.

Ustavoznanstvo.

III. Ljudsko zastopstvo.

V ustavnih državah izvršuje en del najvišje oblasti ljudstvo po svojih zastopnikih, in sicer imamo v Avstriji: 1. skupno zastopstvo za vse avstrijske dežele, to je državni zbor; 2. deželne zbore za posamezne kronovine; 3. v nekaterih deželah okrajne zastope; 4. občinske zastope.

A. D r ž a v n i z b o r.

a) Zgodovinski pregled. — Do leta 1848. je bila pri nas vsa oblast v rokah cesarske vlade in pa plemstva. Grofje, baroni in drugi taki gospodje so imeli v rokah sodno in politično oblast, ogromen del prebivalstva v mestih, in zlasti na deželi, je imel pravico molčati in plačevati davke. Leta 1848. je bilo podložništvo odpravljeno, toda kmet in delavec še vendar nista prišla do svojih pravic. Državni zbor leta 1848. sploh ni imel smisla za kmeti in delavski stan, za prave ljudske potrebe, in ni bilo škoda, da so ga razgnali. Zavladal je zopet absolutizem, Nemci so brezobzirno gospodarili nad nenemškimi narodi do nesrečne vojne v Italiji leta 1859. Takrat so sprevideli, da je vse zavoženo, da tako ne gre dalje, in cesar je v posebnem pismu dne 20. oktobra 1860. dal zopet ustavo svojim narodom. Cesarsko pismo se je glasilo prav lepo in vzbujalo najlepše nade, da zasije sedaj solnce pravice in slobode za vse narode in ljudske sloje. Pa prišel je nesrečni minister Schmerling ter skoval v naglici volilno postavo, ki je stopila v veljavo dne 26. februarja leta 1861. Ta postava je bila prava pokveka, merila je le na to, da zagotovi oblast graščakom in mestnim purgarjem, v katerih je takrat cvetoči liberalizem imel glav-

no oporo, ob enem pa je pritisnila ta postava ob steno slovanske narode. Državnih poslancev ni volilo ljudstvo, ampak deželni zbori, kjer so imeli neomejeno oblast nemški liberalci. Nemški graščaki niso mogli pozabiti starih pravic, in sedaj so skozi dvojna vrata lahko zlezli do državnih jasel: potom gosposke zbornice in skozi deželne zbore. Štajerski deželni zbor je volil 13 poslancev v državni zbor. Jedro nadaljnjega razvoja naše ustave je boj za pravice kmečkih in delavskih slojev in pa slovanskih narodov.

Leta 1873. je bil spremenjen volilni red za državni zbor v toliko, da je odslej volilo ljudstvo državne poslance, sicer pa stare krivice niso bile odpravljene. Državni zbor je štel odslej 353 poslancev, in sicer 85 iz skupine velikega posestva, to je graščakov, 137 iz skupine mest in pa trgovske zbornice, 131 pa iz kmečkih občin. Ogromna večina avstrijskega prebivalstva je dobila komaj eno tretjino zastopnikov v državnem zboru. Na štajersko deželo je odpadlo 23 poslancev, in od teh le 3 iz kmečkih občin na Slovence. Po mestih in večjih trgih so bile volitve direktne, to je vsak volilec je naravnost volil poslanca, v kmečkih občinah pa so volili volilne može, ki so potem šli volit v bližnje mesto poslanca. Tam se je začela gonja na volilne može, katere so večkrat opijavili, podkupili, goljufali ali zastrašili; volilo se je ustmeno, da so gospodje nemški liberalci lažje strahovali volilce. Ta neslani zistem „volilnih mož“ je bil v veljavi do leta 1896., ko je bila pod ministrom Badenijem sprejeta nova volilna postava, s katero so bili odpravljene volilni može in pridjana nova skupina, peta kurija, v kateri so imeli volilno pravico vsi moški avstrijski državljani, ki so dopolnili 24. leto.

Ta postava je bila predhodnica občne volilne pravice, ki je prišla v veljavo s postavo dne 26. januarja leta 1907.

b) Sedanje državno zastopstvo. — Državni zbor sestoji iz dveh zbornic: gosposke zbornice in zbornice poslancev.

Udje gosposke zbornice so:

1. vsi polnoletni principi cesarske hiše;

2. polnoletni prvaki visokih plemenitaskih rodovin, ki imajo v avstrijskih deželah zelo obsežna posestva ter jim cesar prizna dedno pravico do gosposke zbornice;

3. vsi nadškofje avstrijskih dežel in tisti škofje, ki imajo naslov knezov;

4. cesar ima pravico, poklicati v gosposko zbornico za državo in cerkev, znanost in umetnost zaslužne može. Število članov gosposke zbornice ne sme presegati števila 170 in ne biti manjše kot 150.

Poslanska zbornica ima 516 poslancev, od teh jih odpade na štajersko deželo 30, na Kranjsko 12, na Koroško 10, na Goriško 6, na Trst z okolico 5, na Istro 6.

Volilno pravico imajo vsi moški avstrijski državljani, ki so dovršili 24. leto ter niso po postavi izvzeti ali izključeni od volilne pravice. Volilno pravico izvršujejo v tisti občini, v kateri do dneva volitve že vsaj eno leto prebivajo. Voljen sme biti vsak moški

avstrijski državljani, ki je dovršil 30. leto in ni drugače po postavi izvzet ali izključen. Predsednika in podpredsednika gosposke zbornice imenuje cesar; poslanska zbornica si voli predsednika in podpredsednika sama. Poslanska doba traja 6 let.

Državni zbor sklicuje cesar vsako leto, navadno v zimskih mesecih.

Dokler traja poslanska doba, se poslanci ne smejo zapreti ali sodnijsko zasledovati brez dovoljenja poslanske zbornice, razen če koga zasačijo pri zločinskem dejanju.

V državni zbor spadajo vsi posli zakonodajstva. Če se predlaga zakonski predlog v poslanski zbornici (1. branje), sklenejo navadno, da dobi ta predlog kak odsek v posvetovanje. Ko je dovršil odsek posvetovanje, pride ta predlog v poslansko zbornico, ki se o njem posvetuje in sklepa (2. branje). Nato pride glasovanje (3. branje); da se sprejme kak predlog, zadostuje nadpolovična večina. Tak sprejet predlog dobi gosposka zbornica in če ga odobri, se predloži cesarju v sankcijo (v potrjenje). Ako pa tak, od poslanske zbornice sprejet predlog propade v gosposki zbornici, propade ves predlog.

V nujnih slučajih, kadar ne zboruje državni zbor, sme skupno ministristvo, toda le začasno (provizorično), izdajati važne naredbe na podlagi par. 14 osnovnih državnih postavnih zakonov.

Zabava.

Kaj je vse doživel naš dedek.

Tudi tebi, dragi čitatelj, oziroma čitateljica, bi privoščila, da bi poznala našega dedeka! Da bi ga poznala v starosti let, katere imaš sedaj, ko znaš čitati in pisati. To bi lahko zapisala mnogo iz njegovega pripovedovanja.

Zalibog, da sem ga poznala še-le takrat, ko sem komaj splezala na njegova kolena, da me je parkrat zazibal. Pa ker je nekatere dogodke iz svojega življenja rad večkrat pripove-

doval, kakor je to sploh navada starih ljudi, zapomnila sem si nekatere malenkosti.

V zimskih večerih so se zbirali pri nas navadno vasovalci, kateri so pomagali ali luščiti koruzo, fižol v stročju, ali pa so gledali, kako je naš striček metle vezal. Kdor pa je bil brez vsakega dela, je pa pušil iz pipe. Takšno delo je po večerih opravljal tudi naš dedek.

Čislali smo ga in ljubili, posebno, ker ni bil vzdražljiv, ampak vedno do-

bre volje, radi tega smo ga rade volje poslušali, kadar je začel pripovedovati. Ko je končal, sem mu za plačilo nađevala pipico s tobakom, seveda vedno tako, da ga je šlo vedno več po strani, kot v pipico, katero sem mu potem podala v usta. Ko je parkrat potegnil iz pipice in puhnil dim meni v obraz, da sem morala zakašljati, začel je zopet pripovedovati. Dobro se še spominjam, ko se je nekega večera izrazil proti vasovalcem, rekoč:

„No, ako vas zanima, pa poslušajte, ker vam hočem nocoj povedati:

K a k o m e j e t a t v o z i l !

Saj pravim, pa še rečem — tako je navadno začel — ne vem, kako da morejo biti dandanes ljudje tako neumni!“

Bilo je dve leti, predno sem izročil posestvo svojemu sinu, ko smo kosili steljo v gozdu Pugovec. Ker je zrastle praproti prav visoko, pustil sem jo požeti ter spraviti v večje kope kraj ceste po gozdu, da bi tako pozneje lažje nalagal na voz.

Toda, da se da praproti za cesto prav lahko nalagati, vedel je tudi nepoklicani pomagač, ter se poslužil dane mu prilike.

Praproti je bila kmalu naložena, a vsa še ne. Zato me je vsak dan vedla pot v gozd. Toda ko peti dan grem zopet v gozd, zapazim, da manjka že par kop praproti. Jezilo me je, da mi jemlje tat kar iz kupa. Ko bi si vsaj sam praproti našel, kot so delali drugi, da so mi tu in tam delali krpe po gozdnih tleh! Toda, da mi jemlje to, od česar sem moral drago plačevati delavce, mi nikakor ni šlo v glavo. Hotel sem se še tisti večer prepričati, ali hodi tat s košem ali z vozom v moj gozd po steljo. Proti večeru se napotim v gozd, skrijem se za debel hrast, na ono mesto, kjer so bile kopice praproti najbolj gosto naložene in čakam. Čakal sem, da je ura v petrovškem zvoniku bila polnoč.

Že se hočem napotiti proti domu, ker sem se pričel dolgočasiti, kar zasllišim sem po cesti ropot malega vo-

žička. Nisem maral voznika srečati in sem torej počakal za hrastom.

Toda glej ga spaka! Dedec, ki je vlekel voz, naenkrat ustavi na velenjski cesti, ozre se na okoli, ko pa nikopelje po mojem gozdu. Vozi naprej in gar ne zapazi, zaobrne voz po cesti, ki slednjič obstane ravno pri kopi pred hrastom, za katerim sem bil skrit. Tukaj se oddahne in začne sam s seboj govoriti:

„Danes bom tukaj, kjer so najbolj goste kope, da se ne bo tako poznalo!“

Vzel je vile, katere je pripeljal s seboj, ter začel pridno nalagati na voz, pogovarjajoč se, ne vem, ali sam s seboj, ali z luno, ki je zares prav prijazno svetila pridnemu tatu. Zgrabila me je jeza, da bi bil najrajši planil nanj ter mu jih priložil par okrog ušes, ali pa drugam; toda premagal sem se, kajti tat je bil močan človek in vrhu tega oborožen z vilami, a jaz si niti palice nisem pripravil. Čakam torej, da naloži, da bom vsaj videl, kam se vozi moja last!

Naenkrat pa tat obstane z delom, prisloni vile k vozu, ter začne polglasno mrmrati:

„Prešteti pa res moram, koliko kop je še in kje so najgostejše!“

Pustil je voz in vile, seveda mene kot neopaženega tudi, ter šel štet in pregledovat, kako naj druge večere pravilno razdeli svoje delo. Ker pa je bil moj, sedaj sinov gozd, velik, moral se je možakar precej oddaljiti od voza.

Spomnim se pri njegovem odhodu, da nikakor ni dobro hoditi ponoči peš po gozdu in cesti, ker se mi lahko pripeti, da se spodtaknem ob korenino ali kamen, ter tako poljubim brez potrebe mater zemljo. Pa tudi čevelj me je tisti dan ožulil, da me je bolela noga. Poslužim se torej dane mi prilike, ter se zarijem pod praproti na dno voza. Ker je imel voz med deskami precejšnjo odprtino, sem bil popolnoma varen radi zraka. Na trebuhu ležeč, čakal sem mirno, kdaj se povrne tat, ter me lepo popelje domov.

Gotovo četrť ure je štel mož kope in se slednjič vrnil. Dočim sem jaz

pod steljo na vozu komaj čakal, kdaj me tat popelje proti domu, je le-ta začel zopet praprot nalagati na voz. Meni je že namreč postajalo tesno pod debelo odejo. Pa bi že še vse prenesel, da ne bi bil dedec skočil na voz ter z nogami potlačil steljo, da je potem lažje še več naložil. Slednjič je vendar naložil dovolj stelje, povezal voz, zapil vanj vile ter se vpregel za konja.

Ker je v začetku peljala cesta navzdol, je že še šlo precej hitro; toda ko pa je privozil v vodoravno smer, je že večkrat obstal, se nekoliko odpočil in brisal pot s čela. Privozil je počasi do cestnega jarka. Sedaj pa je siromak zavozil. Dobro sem slišal, kako je na glas godrnjal:

„Šentaj, da bi te, sinoči in prejšnjo noč sem vendar imel polovico več naloženega kakor pa nočoj, pa je bilo vendar mnogo lažje. Kot bi mi sam hudiman čepel na vozu!“

Meni, ležečemu pod steljo, je skoraj všel smeh, posepno, ko sem slišal, kako tat sopiha in se na vso moč trudi, izvleči voz čez jarek.

Naenkrat pa obstane in dobro sem slišal, kako je na vso moč hitel lomiti veje bližnjega drevesa, katere je položil v jarek; nato pa zopet začel vleči voz. Zdaj pa je šlo. Mož ni bil neumna glava. Vlekel je potem voz do klanca nad vaškimi njivami. Ker ni zavrl kolesa pri vozu, prišel je tako teči z njim. A nesreča je hotela, da se je tat spodtaknil pod kamen, ter se stegnil, kakor je bil dolg in širok po tleh in se z veliko hitrostjo valjal po klancu navzdol, voz in jaz na njem, pa za njim. A ker je bila odprtina voza precejšnja, sem stegnil roko skozi ter prijel soro in tako dobro vodil voz navzdol.

Kar naenkrat pa tat zakriči, a jaz že skoraj pod klancem, zavrnem oje na desno, da voz z veliko hitrostjo zdrči po cesti, ki pelje v mlin. Tuka pa mu je zmanjkalo klanca, in zato je obstal. Tat je ves zasopel pritekel za menoj, oziroma za vozom, pograbil za oje, zaobrnil voz ter ga molče spravil nazaj na pravo cesto. Sedaj se je še-

le oddahnil. Čudno, da se je mož tako rad pogovarjal sam s seboj. Zopet je začel momljati:

„Sam angel varuh me je rešil; on je obrnil voz proti mlinu, kajti precej me lahko poškodovale kolesa, ki bi gotovo zavozila čez moje kosti!“

Ko pa je nekaj časa vlekel voz naprej, pograbil za soro, jo zamajem sem in tje in oje pošteno udari tatu po bedru, da je neusmiljeno zajecal. Začutil sem, da je pričel mnogo hitreje vleči voz. Slišal sem, kako smo drdrali čez most. Ker sem zapazil, da me moj konjiček rad uboga, kadar mu jih pritiskem z ojem ponavljal sem to seveda večkrat. Samo temu sem se čudil, da je tat pozabil govoriti sam s seboj. Še nekaj časa, in voz je obstal, kajti bili smo na tatovem domu. Tu so se zopet odprle zatvornice tatovega jezika:

„Nikdar več ne grem v ta gozd. Kot bi me sam hudir pretepaval po nogah, tako me je udarjalo oje. Bu, kako me boli! Drugič bom rajši v košu kaj prinesel, z vozom; z vozom pa že več ne grem!“

Začel je zmetavati praprot iz voza. Ko sem začutil, da je postala odeja nad menoj mnogo lažja, vstal sem mirno iz voza ter se kot na vojaško povelje „pozor!“ postavil predtatu. On pa se je sesedel na odmetano praprot ter se pobožno prekrizal. Še-le ko sem jaz izpregovoril, da naj nikakor ne misli, da je vozil šejtana, ampak mene, lastnika te stelje, začel je prositi in zatrjevati, da je to storil še-le prvičkrat v življenju, da nima s čim krivicama nastiljati itd. Še-le, ko sem mu poklical v spomin njegovo zgovornost pri cestnem jarku o včerajšnjem in predvčerajšnjem vozu, pričel me je zopet prositi odpuščanja in obljubiti sem mu moral pod častno besedo, da ga ne izdam.

Njegovo truplo je že davno v krtovi deželi, a nasledniki so gospodarili tako, da je prišlo posestvo na boben. Kajti mož ni kradel samo pri meni, ampak tudi drugod, in tudi ne samo steljo. Da eden krivičen krajcar po-

žre 99 pravičnih, je že vsakemu otroku znano. Pač, kakor pridobljeno, tako izgubljeno!

Tako je za eden večer končal dedek ter med obljubo, da nam drugi večer zopet kaj pove iz svojega življenja, stresel pepel iz pipe.

Povrni sin se v domovino. . .

Povrni sin se v domovino!
Glej čaka te ljubeča mati,
izpolni željo ji edino,
saj drugo ji ne moreš dati
za vse dobrote, ki delila
ti tekom let je njena roka,
najboljša ti je vedno bila,
najbolje ljubi te otroka.

Povrni sin se v domovino!
Poslušaj prošnje nje goreče,
želi ti dobro le edino,
doma le najdeš prave sreče.
Glej hišo, polje rodovito,
gozdove tihe in gorice,
bogastvo v teh je pravo skrito,
poslušaj dobre majke klice.

Povrni sin se v domovino!
Mileje solnce tukaj sije,
zapusti mrzlo tam tujino,
za te srce tu zvesto bije.
Tujina ni ti prava mati,
ne najdeš ondi prave sreče,
to dom ti more samo dati,
poslušaj majke klic ljubeče.

Dragotin.

Razgled po svetu.

Na Hrvaškem je ban Čuvaj začel trinoško preganjati hrvaško časopisje in hrvaške rodoljube. Deželni zbor je razpustil, preden se je sploh začel, kar je nečuvstvo v zgodovini evropskih parlamentov. Kar počenjajo Madžari na Hrvaškem, je naravnost sramota za našo državo. — Dne 30. jan. je umrl dr. Ebenhoch, vodja katoliških avstrijskih Nemcev in bivši minister. — Štajerski deželni zbor je odgojen. Da ne more delovati, so krivi nekateri nemški zagrizenci, ki Slovencem na Štajerskem ne dovolijo niti trohice pravic. Ravno ti ljudje so spravili štajersko deželo na rob gospodarskega propada. — Deželni glavar na Kranjskem je postal dr. Ivan Šusteršič. — Med Lahi in Francozi je nastal spor,

ker so Lahi vjeli neko francosko ladjo. Komaj je bil ta spor poravnán, pa so napadli Lahi v Rdečem morju neko francosko družbo, ki dela ondi luko in železnico, ter povzročili več milijonov škod. Na Francoskem vlada veliko ogorčenje proti Lahom. — Na Bavarskem so imeli volitve za bavarski deželni zbor. Tudi tu so se združili rdeči socialni demokratje in liberalci proti katoliški stranki „centrum“, ki je tako izgubil 11 mandatov, na ima še vedno večino v bavarski zbornici. — Iz Rusije, Norvegije, Amerike, Francije, Anglije in Nemčije prihajajo poročila o grozni zimi. Pri nas na Spodnjem Štajerskem še doslej nismo čutili posebno hude zime.

Orli.

Sv. Oče Pij X. in mladeniška društva. Sedanji Sv. Oče so že večkrat izjavili, kako srčno želijo, da se mladina združuje v mladeniška društva. Posebno pazljivost pa obračajo telovadnim odsekom. Dovolili so celo mladeničem, da smejo telovaditi na njihovem dvorišču v Vatikanu. Prisostvovali so telovadbi in blagoslovili ob koncu vse telovadce. Ne dolgo tega je bil pri Sv.

Očetu predsednik zveze telovadcev iz Alzacije. Sv. Oče so mu rekli: *Vaše delo bodi na veke blagoslovljeno, blagoslavljam ga danes, blagoslavljal ga bom pa tudi v bodoče. Delujte naprej za duševni in telesni razvoj mile naše mladine.* — Pri drugi priliki so izjavili posebno svoje zadovoljstvo o telovadbi in so se o delovanju telo-

vadnih odsekov sledeče izrazili: „Že pred nekaj leti sem dovolil, da se je vršil v Vatikanu telovadni tečaj, in sem s tem pokazal, kako sodim o telovadbi. Do danes še nisem opustil nobene prilike, da ne bi po očetovsko blagoslovil tega dela. Če se kdo izreče proti vrednosti telovadne katoliške mladinske organizacije, povem mu, da sem

pripravljen, se sam baviti s telovadbo, da drugi vsaj moj vzgled posnemajo.“ Tako govore Sv. Oče o telovadni organizaciji katoliške mladine. Orli, vzgledujte se na teh besedah in bodite ponosni, da ste člani take organizacije, kateri poklanjajo celo vrhovni poglavar sv. katoliške cerkve svoj blagoslov!

Dekliški vrtec.

Predpust, nevarni čas mladine. Komaj prestopimo prag novo začetega leta, že se bliža ljut sovražnik s svojim strupenim orožjem neizkušeni mladini, hoteč jo s svojim smrtonosnim strupom odvrniti iz pravega pota. Draghe mladenke! V kratkih potezih vam hočem opisati tega sovražnika in dokazati, kako nevaren je za nas mladino. Ta sovražnik mladine je predpustni čas. Kako nam more predpustni čas škodovati? S čim? Predpustni čas sam na sebi nam ne more nič škodovati, ko bi ne bile nastavljene zanjke, v katere se lahkomišljena mladina tako rada zaplete, in to so — gostilne. Kjer so tri, štiri hiše vkup, mora že biti gostilna, ki vabi in zapeljuje posebno mladino v svoje zanjke. Gostilna, to je kraj, kjer se podira, kar zi-da cerkev. Zdaj v tem času se prirejajo v gostilnah vsakovrstne ponočne veselice, seveda muzika mora biti zraven, da vabi mladino v ta nesrečni kraj. In mladina rada zahaja na te veselice največ zaradi plesa. Oh, ta nesrečni ples, koliko mladine je spravil že v prerani grob! Koliko mladenk je v svoji pijanosti že izgubilo svoj najdražji zaklad, to je čistost, nedolžnost. Premisli, mladenka, koliko se žali Boga ravno v tem predpustnem času. Zmešani od alkohola, preklinjajo Boga, se prepeajo, alkohol je kriv razdora v družini. Vse take reči se godijo v predpustu. Oh, nesrečna mladina, ki še tavaš po tej poti, ko ti spoznala svoj žalostni položaj, v katerem se nahajaš. Ne daj se zapeljati, draga mladenka, od hudobnega sveta, ki vabi s

prilizovanjem v svoje mreže, iz katerih se težko otmeš nepokvarjena. In ravno zdaj v predpustu preži na mladino, kakor nenasitni volk na mlada jagnjeta. — Mila mi sestra! Kadar misliš iti v gostilno na ples, spomni se tedaj na Jezusa tamkaj v tabernaklju in pomisli, kaj on tisti čas trpi, ko se ti s slabo družbo razuzdano razveseljuješ. Tvoj angel se včasi milo joče za teboj in za tvojo nedolžnostjo. Nedavno sem šla z neko mladenko k sv. maši mimo neke hiše, kjer je bila svoj čas gostilna. Ko sve šli mimo, mi reče: „Oh kako je bilo tukaj včasi lušno, kako smo včasi tukaj pili, zdaj je pa vse to minilo.“ — Ravno vistem času smo imeli v društvenih prostorih dve krasni predstavi, in rekla sem ji, če bi hotela iti k tem predstavam. Vprašala me je najprvo, če bo treba kaj plačati. Rekla sem ji, da nič več kakor 20 vin; to pač ni veliko. Z nelepim odgovorom se mi je izrazila, da jih je pač škoda dati za tako stvar. Tamkaj v zakajeni gostilni, kjer prebiva duh alkohola, pa ni bilo škoda, zapravljati težko prisluženi denar. Ali pa ni nobene pomoči, da bi se ta nevarnost preprečila? To nevarnost lahko preprečimo, ako storimo trdno obljubo, ogibati se gostiln in plesišč. Dragga mladenka! Ali ni boljše, da vzameš doma kako lepo knjigo v roke ali časopis, kakor pa tamkaj v zakajeni gostilni poslušati ostudne pijance? Zdaj v predpustu si lahko v društvenih prostorih, priredimo kako nedolžno zabavo, in si tako s poštenim veseljem bistrimo um in srce. Trezne mla-

denke, do katerih nima alkohol moči, le one morejo delovati za procvit naše Dekliške zveze. Le one so mogočna podpora naši domovini. Zavedajmo se torej svojih dolžnosti! Zdaj je prišel tisti čas, da se moramo tudi mladenke pokazati kot braniteljice slovenskega naroda. Pa žal, da še veliko mladenk mirno spava v tem oziru, ko bučijo sovražni viharji proti nam, hoteč podreti nasipe, katere smo že napravili. — Torej na plan, mladenke drage, ki ste obljubile pomoč domovini. Pridružite se tudi tiste, ki ste še izven tega tabora, s svojimi močmi, pustite nesrečni ples in smrdljive krčme. Ne pozabimo, da smo hčerke Marijine. In kot take smo ji obljubile, ostati vedno zveste in se po njej ravnati. Če hočemo to obljubo trdno držati, se moramo povsem ogibati gostiln in plesišč: bodimo posebno zdaj v predpustu oprezne, ker sovražnik zdaj najbolj preži na mladino. Za vselej pa se odpovemo sovražniku alkoholu, ki je začetnik vsega slabega. — Vse somišljenice pozdravlja Micika S—1.

Na potujčeni zemlji. Pred leti sem si ogledala v Gradcu muzej, v katerem se med drugim hrani starodavna slika graškega mesta. Pogled na staro urednjo mi je vsilil misel: kdo ti je neki stavil temelj? Mar ne tisti, katere danes tvoje ljudstvo najbolj sovraži? Da, tu je bival nekdanj slovenski rod, a danes je graško mesto past zlasti za mlada slovenska srca. V Gradcu se snujejo vsi štrupeni načrti zoper nas, od tod gre gorje čez slovensko ozemlje. Tudi mene je tista nesrečna želja, okušati tuj kruh, gnala v svet, v Gradec, kjer sem videla, kako se naši nasprotniki trudijo, da bi nas ugonobili. Veliko žrtvujejo za Súdmarko. Poznala sem profesorja, ki je daroval redno vsak mesec po 2 K, kolekoval vsa pisma včasih celo s tremi Súdmarkinimi koleki. Vžigalice, srečke itd. kupovale so se le v prid našim ugonobiteljem. Tudi sin nekih popolnoma slovenskih starišev je rekel, da je Súdmarka najboljše društvo. Oh, rodoljuba boli srce! Mladina, tudi mi storimo vse, kar

je le mogoče, da zabranimo tujcu vhod k nam! Neka že priletna ženica mi je nekoč rekla: „Ako že ničesar ne morem več storiti v blagor domovine, hočem vsaj moliti.“ Posnemajmo! Proč z gizdo, proč s krčmami, proč s plesi, darujmo rajši svoje vinarje v obrambo domovine — za Slov. Stražo.

M. A.

Dekleta, v boj zoper pijančevanje!

Veselo je čitati „Naš Dom“, posebno še deklinški vrtec, ki ga tako pridno plejejo in čistijo plevela naša vrla slovenska dekleta. Prav tako, drage mladenke! Sedaj, ko nam še sije sreča mladih let, si neutrudljivo izboljšavajmo mlada srca in sadimo va-nje lepe krščanske čednosti. Dovolite mi, drage mladenke, da vam stavim eno vprašanje: „Kako kaj delujete na to, da bi se v vaših Marijinih družbah, oziroma deklinških zvezah, ustanovil abstinenčni odsek?“ Kaj ne, da ta vam pa ne ugaja? Mnogo je še sicer v verskem oziru prav dobrih deklet, ki pa žalibog nimajo nočnega smisla za abstinenco, in to je jako slabo znamenje za mladenko, da se namreč ne zna nič premagati, nič zatajiti, čeprav bi bilo koristno in potrebno. Dandanes, ko hoče biti vse izobrazeno, bi bila najboljša izobrazba ta, da bi pogumni mladeniči in neustrašene mladenke odločno nastopili boj proti pijančevanju, zakaj to je naš najhujši sovražnik, ki nam pokvari toliko nedolžne mladine. Res žalostno je, da se celo dekleta tako malo brigajo za to, misleč, da bi brez tega ne bilo lušno na svetu. Dekleta, ali ga res tako rade srkate? Jaz pa bi vam rekla, drage mladenke, da ko bi ne bilo na svetu opojnih pijač, posebno pa še žganja, bi se gotovo polovico manj greha storilo, polovico manj solz prelilo, in ljudje bi bili bolj bistrega razuma in lepšega obnašanja, kakor so sedaj. Dostikrat se sliši, da tožijo stari ljudje, kako jim je oslabil spomin in razum, da ne morejo ničesar več trezno premisliti in resno preudariti, in glejte, kaj je temu vzrok? Gotovo so si ti ljudje že v zgodnji mladosti, in potem tudi v nadalj-

nem življenju, zastrupili z alkoholom svoje možgane in svoj razum: kar so lahko miselnostorili in zapravili v mladosti, to morajo s težavo prenašati že v sivi starosti. — Zato pa pozivljamo vse dobro misleče mladenke: pridružimo se hrabri četi neustrašenih abstinents in pojdemo skupno z njimi v boj proti pijančevanju, da tako s svojim vzgledom pokažemo svetu, kaj da premoremo združene mladenke. Bodimo vesele in korajžne, saj abstinents je lahko korajžen, ker ima polne žepe svetlih kronic, ki si jih prihrani: nasprotno pa ima pijanec prazen žep, pa težko bučo, to pa že veste, da ni posebnost fletno. Sestavite si torej, draghe mladenke, ki ste še bolj pogumne, lepe govorčke, in ko boste zopet pri skupnem sestanku, pa pogumno stopite na oder in korajžno povejte svoje misli glede abstinence, da se boče tudi v vaši župniji ustanovila družba treznosti ali abstinentsni odsek. Kajti ne morete storiti koristnejšega dela, kakor če delate na to, da bi se po naši slovenski zemlji omejilo neizmerno pijančevanje. In ravno s tem se bode omejilo, če delamo na to, da se ustanovljajo abstinentsni krožki. Zato pa vam kličem, hčerke Slovenije, na delo za abstinents!

Nekaj o prijateljstvu. Človeško srce je ustvarjeno za družbo in zato si posebno me mladenke kaj rade iščemo prijateljic. Pa kakor lepo in blažilno je prijateljstvo, tako ti postane lahko tudi nevarno. Ni prava prijateljica, ki ti razkrije vse, kar ji drugi kot tajnost zaupajo, češ: „tebi ne morem ničesar prikriti.“ Mogoče se ti dobro zdi, da ti je tako odkritosrčna, in iz tega sklepaš, kako to ima rada; toda pomisli, da se kolo časa suče in marsikaj izpremeni, in tako utegne priti tudi med vaju kakšna jeza, takrat pa bo raznesla tudi o tebi vse, kar si jej prej zaupala, in to ima lahko hude nasledke. — Posebno pa se mi zdi nevarno prijateljstvo z drugače mislečimi dekleti, mislim liberalke. Lahko občuješ z njo prijazno, toda nikdar zaupno, prijateljsko. Zna se ti posrečiti,

da jo z molitvijo in lepimi besedami spraviš do pravega spoznanja, a dokaj težko je to, veliko prej bo ona tebe pokvarila. Slikala ti bo svoje mišljenje s tako lepimi belimi barvami, čeprav je črno kot saje, in te polagoma privedla v brezbriznost v verskih rečeh in napuhi, to pa je začetek vsega hudega. Mara Pohorjanska.

Kdor stoji, naj gleda, da ne pade! Ta izrek mi je prišel nedavno na misel nekega zimskega popoldne, ko sem se odzvala povabilu svoje prijateljice ter šla z njo obiskat njeno bolno tovarišico. Vzajemno se podpirajoč, sve previdno korakali po polzki stezici navzdol proti domu. Ta pot naju je živo spominjala poti našega življenja, ki res zahteva, zlasti od deklet, največje previdnosti, da se nam ne izpodrke in ne telebnemo v grozen propad pogube. Najboljša opora na tej težavnej poti je dobra, boštena in zvesta prijateljica. To vem iz lastne izkušnje. Ko mi je postala hoja težavna, noga mi je hotela izpodrsniti, je bila le dobra prijateljica, v kateri sem našla oporo, ki me je obdržala na pravi poti. Ne opomini predstojnikov in voditeljev, ne svarila starišev ne premorejo toliko, kot prijazna, opominjevalna beseda ljubljene prijateljice... Bodimo pa tudi previdne, pazimo dekleta na vsako stopinjo, kajti eden neoprezen korak nas lahko pogubi. Imela sem pošteno prijateljico uglednejše rodbine, ki je bila čislana od vseh in si je s svojim krotkim vedenjem pridobila ugled in spoštovanje tudi v boljših krogih, a ena njena napaka, namreč strastno prebiranje romanov, je bila vzrok njenega padca. Zato proč dekleta s pohujšljivimi knjigami, proč s slabimi časniki! Uvedimo v vsako hišo naše mladinsko glasilo „Naš Dom“! — Pozdrave vsem spretnim vrtnaricam, zlasti Zvonimiri, ki sem jo pred par dnevi osebno spoznala! Kaj ne, gospod urednik, da bodele dovolili včasih majhen prostorček tudi novi sodelovalki Marici K.?!

Naša družina. Ljuba dekleta! Slišale ete večkrat, da najsvetejša in naj-

srečnejša družina, kar jih je bilo kdaj na svetu, je bila sv. družina v Nazaretu. V hišici nazareški je vladal mir, je bila doma zadovoljnost, ljubezen, edinost, strah božji, sploh vsaka lepa čednost. Družinica pa ni bila bogata, ni imela vsega v izobilju, prej je bila ubožna kot premožna. In ti, ljuba deklica, si morda boljše rodbine, imaš vsega dovolj, kar poželiš, vse dobiš, in še nisi zadovoljna! Kako je kaj v tvoji domači družini? Ali je podobna vsaj nekoliko nebeški družini? Vlada pri vas doma prava sreča, pravi mir? Ako ni miru in ljube zadovoljnosti, ali nisi mogoče ti kriva temu? Pomisli nekoliko! Oče ali mati, brat ali sestra, ti reče kako besedo, morda za šalo, ali iz kakšga drugega vzroka, ti pa vskipiš, poveš nazaj osorneje, beseda da besedo, in prepir je tu. Ali bi ne bilo bolje, da bi molčala, ali pa ne vzela besede tako za hudo? „Lepa beseda

najde vsikdar lepo mesto, huda beseda pa rodi zopet hudo besedo“, pravi znan pregovor. Nekatera dekleta res razjezi vsaka beseda, nič ne potrpe in ne prizanesejo. Kaka pa so dekleta, tako je navadno ostala družina. Skrbi torej, ljuba deklica, da boš vsikdar z domačimi potrpela in jim prijazno odgovarjala. Mlajši otroci bodo imeli dober vzgled, stariši pa s teboj veselje in zadovoljnost. Posebno varuj se, deklica, tistega grdega pikanja in zbadanja, bodisi doma ali pri tovarišicah. Ženskam se kaj rado podtika, da imajo dar jezika, toda Bog nam je dal jezik v dober namen. Rabimo ga torej samo tam, kjer je res potrebno. „Jezik je majhen ud telesa, pa veliko hudega stori“, pravi sv. pismo. — Zatorej dekleta, brzdajmo svoj jezik in potrpiamo nekoliko, in videle bomo, da bo v naši družini mir in sreča.

Misli s potovanja.

Gorica. Sedanji slavno vladajoči papež Pij X. so ljubitelj Avstrije. Javno so to pokazali nekaj let pred izvolitvijo za naslednika sv. Petra. Ko so bili še nastavljeni kot nadškof in patrijarh v svetovno znanih Benetkah, so se nekoč napotili v Gorico. Ogledali so starodavno mesto in so tudi obiskali prijazni griček „Kostanjevica“, kjer bivajo oo. frančiškani. Občudovali so lepoto naših krajev in pobožnost našega ljudstva, kakor so tudi vsi, ki so bili tako srečni, da so govorili s tedanjim patriarhom, sedanjim Sv. Očetom, občudovali njihovo veliko ljudomilost in vnemo za čast božjo.

Na cesarskem Dunaju. Kaj je neki lepega na cesarskem dvoru? Ko stopiš v prvi del dvora, zapaziš nad portalom v latinskem jeziku napis: „Iu-

stitia regnorum fundamentum“ (Podlaga kraljestev je pravičnost). To je geslo vladarske habsburške dinastije, tudi našega presvitlega cesarja. — Na drugem dvoru ali v notranjščini stoji cel oddelek vojakov na straži. Tukaj igra vojaška godba vsak dan lepe komade, ko se menjajo straže. V drugem nadstropju se vidi skozi okno telesna straža Njih veličanstva. Uniforma je lepa: belo perje na čaki in krasen oprsni. V sredi prostora je velik spomenik z napisom: „Amorem meum populis meis“ (Mojo ljubezen mojim narodom). Kako lepi sta ti gesli: Pravičnost in ljubezen. Vsakemu svoje! Pa še več: Vsakemu bližnjemu, osobito tistim, ki so nam bližnji po krvi in narodnosti, našo ljubezen! Pravičnost je prva, ljubezen pa še višja!

Društveni glasnik.

Sv. Magdalena pri Mariboru. Zadnjo nedeljo meseca januarja ja imela tukajšnja

Dekliška zveza dobro obiskan mesečni sestanek; navzočih je bilo do 60 deklet. Govorit

je prišel č. g. korvikar Ivan Bogovič; navduševal je dekleta za čednostno življenje in mili materni jezik. Nato je nastopilo 7 deklet z deklamacijami in kratkimi govori. Rezika P. prednaša pesem: Zakleti ribič. Braunekar Uršula izpodbuja dekleta, naj pristopijo tudi k Marijini družbi. Koren Klara našteje nekatere sovražnike dekliške sreče. Šrot Marica opominja dekleta, naj vestno izpolnjujejo svoje dožnosti kot članice Dekliške zveze. Močnik Uršula govori: Dekliška zveza je ognjišče, okoli kterega se naj zbirajo dekleta. Barbika Graber prednaša pesmico: Ljubo doma. Dremšak Uršula svari dekleta pred napačno sramežljivostjo. Vmes so zapela dekleta tudi več domačih pesmic. Tako je bilo zopet prav veselo! Prihodnji sestanek je zadno nedeljo tega meseca. Tedaj pa na svidenje še v obilnejšem številu!

Ptuj. Krčevinsko bralno društvo je s sodelovanjem tukajšnje »Dekliške zveze« in Orlov priredilo dne 28. januarja predstavo, ki je vsestransko zadovoljila mnogobrojno občinstvo. Občudovali smo domači mešan zbor, ki je pod vodstvom spretnega pevovodje gospoda Frasa, korektno prednašal mične pesmi, posebno ugajali sta: »Kislica sladka,« in »Oj ljubi kofe.« V šaloigri, »Strahovi« so se pokazale naše diletantke kot prave umetnice. Poučno šaljiv prizor »Lepa Bara« je žel vsestransko priznanje; avtor kakor igralki se lahko veselé takega vspela. Zadnja točka se je prepustila mladenci, ki so vprizorili šaloigro »Občinski tepček.« Dne 2. februarja je imela naša zveza skupno s Krčevinskim bralnim društvom svoj občni zbor. Otvoril ga je društveni predsednik g. Lah s primernim pozdravom; temu so sledila poročila funkcionarjev in volitev novega odbora. Podrobnosti o tem navedejo se na drugem mestu. Nam se je bolje baviti s poročilom o občnem zboru »Dekliške zveze,« ki je sledil prvi točki. S krasno besedo nagovori predsednica »Dekl. zveze« Terezija Breznik navzoče, kazoč v prvi vrsti na uspešno prvotno delovanje te mlade zveze. V drugi vrsti oriše predsednica velike zasluge preč. g. duh. voditelja, ter mu izreka zahvalo za vso požrtvovalnost. Pohvalno omenja tudi delovanje sotrudnice Erne Razlag; zahvali nazadnje vse odbornice in sodelovalke s pozivom na nadaljnjo neumorno delovanje na narodno-verskem polju. Živahno je njenemu govoru aklamiralo navzoče občinstvo. Temu nagovoru so sledila razna poročila: a) Namesto odsotne tajnice poroča odbornica Erna Razlag na kratko o temletnem delovanju, naštevajoč seje, razne prireditve, sodelovanje pri drugih društvihi, izlete i. t. d. Tudi ona navdušuje k vsestranskemu vztrajnemu sodelovanju, zahvali vlč. g. duh. voditelja in uzorno in neumorno delujočo predsednico Terezijo Breznik. b) Blagajničarka Micika Rakuš konstatira, da je stanje blagajne ugodno, da smo aktivne in da kaže letna bilanca precejšen prebitok, vključno dejstvu, da je tekkel ves dobiček raznih prireditev v blagajno Krčevinskega bralnega društva, in smo temu društvu izvan tega še iz te blagajne izročile vsoto 30 K. Izvoljeni pregledovalki računov

najdeta vse v lepem redu, na kar se da z zahvalo blagajničarki absolutorij. c) Kot tretja poroča knjižničarka, Ivana Horvat, povdarjajoč, da se je tekom leta zelo pridno čitalo in da se je knjižnica Krčevinskega bralnega društva vsled gmotne podpore od strani »Dek. zveze« in tudi vsled podarjenih knjig zdatno pomnožila. Koncem poročila predlaga nabavo prepotrebnihi knjig: »Slovenska kuharica« in »Gospodinjstvo« in sicer ne za izposojevanje, temveč za uporabo pri shodih; ta predlog podpira odbornica Razlag; novo izvoljen odbor bode o tem potrebno ukrenil. Volitev je bila hitro končana; z vzklikom se je po predlogu članice Marije Rašl volil novi odbor; bile so izvoljene skoraj same prejšnje odbornice, le tri nove člane bode imel novi odbor, ki se namestila kmalu v odborovi seji konstituirati. Po končanem oficijelnem delu da predsednica besedo vlč. g. prof. Dr. Hohnjecu, organizatorju mladine, ki je radevolje uslišal našo prošnjo ter prišel v našo sredino. Zanimiv, prepričevalen in poučen govor je napravil globok utis na poslušalce in lepe besede so segale vsakomur v srce. Pomen in potreba naše organizacije v obče in osobito v Ptujem okraju sta morala postati jasna vsem; dvomljivcev naj ne bode več med nami. Katoliški Slovenec pozna le eno pot do cilja, in to pot nam je označil predavatelj. Navdušeno odobravanje ob koncu govora je pričalo, da vsi soglašamo z govornikovimi načeli in da se sleherni hoče ravnati po danihi navodilih. Zahvalo vseh poslušalcev je izrazil veleč. g. govorniku naš duh. voditelj o krasnih besedah. Sklepajoč je ta tudi nagovarjal k pristopu h Krčevinskemu bralnemu društvu oziroma »Dekl. zvezi; ta poziv je podpirala osobito predsednica Terezija Breznik. — Po sklepu zborovanja se je oglasilo več mladenk kot nove članice naše zveze. Razšle smo se z zavestjo, da je v složnem delovanju moč in da le v okrilju krščansko-narodne organizacije moremo uspešno se boriti z nasprotniki. Torej pogumno in neustrašeno delujmo v taboru te organizacije! n. t.

Sv. Martin pod Vurbergom. V nedeljo dne 21. prosinca je imela naša Dekliška zveza prvi mesečni sestanek v tekočem letu. Govorile so: Pauli Franca o varčnosti gospodinje, Marija Kocjan je deklamovala, Marija Lorenčič je govorila o oliki, Ivanka Duh o treh svetinjah o veri, o dekliški časti, in ljubezni do domovine.

Šent Pavel pri Preboldu. Na svečnico smo videli naša dekleta na igraliskem odru. Vprizorile so krasno igro: »Večna mladost — večna lepota« ter šaloigro: »Dve teti«. Sprva smo dvomili, bodo-li naša dekleta kos ne lahki igri. Ko se je pa zavesa dvignila, nam je prizor za prizorom vedno bolj preganjal dvome in bojazen o uspehu igre. Vedno lepše so se razvijala pred našimi očmi posamezna dejanja, katerim je občinstvo izražalo svoje priznanje s ponovnim ploskanjem. Strogi kritik bi seveda imel še marsikaj pripomniti pri tem ali onem nastopu. Ako pa računamo z okoliščinami in razmerami našega odra, moramo priznati, da se je igralo zoper naše pričakovanje izbornu

(zlasti Fulvija, Julija), kar je pričalo veselo razpoloženje navzočih koncem igre. — Vsa hvala in čast vam dekleta, ki ste poskrbele za koristno in ceno zabavo društvnikov, ki so pokazali, da ljubijo zabavo, in sicer tako, pri kateri se res razvedujem in se podpira dobra stvar.

Brežice. Tukaj se je na Svečnico ustanovil telovadni odsek »Orel«. Takoj je pristopilo 15 fantov-telovadcev. Predsednik je č. g. kpl. Fran Spindler, načelnik pa br. Jos. Setinc. Dolgo smo mi brežiški fantje stali v ozadju; slednjič smo se pa vendar razkorajžili ter pričeli misliti na Orlovo organizacijo. Poslali smo dva mladeniča na orlovski tečaj v Celje, ki sta nas sedaj vzdramila iz spanja. Fantje, sedaj pa le pridno naprej! Odsek je ustanovljen, načelnika imamo dobro izvežbanega, torej le skupaj, da ne bo naš odsek med najzadnjimi. Telovadimo vsako nedeljo po večernicah. Sedaj je dobil bratovski odsek v Rajhenburgu tovariša, da ne bo več sam tvoril posavskega okrožja. Vsem bratom Orlom bratski »Na zdar« pošilja najmlajši bratec »Brežiški Orel«. Vsem udeležencem telovadnega tečaja v Celju pa načelnik Jos. Setinc in brat Ivan Pečnik. Na zdar!

Sv. Jurij v Slov. gor. Poročilo o delovanju mladinskih zvez. a) Mladiška Zveza. O prvem shodu dne 6. pros. 1911 je »Naš Dom« poročal. Drugi shod v lanskem letu se je vršil 5. sušca. Caf Maks je podal poročilo o Zvezinem delovanju. Duhovni voditelj je opozarjal mladeniče na podlagi »knjige o lepem vedenju« na razvade, ki se dogajajo pri vojaških naborih, na nedostojne pisarije, na preziranje vzgojiteljev i. t. d., kar je vse v nasprotju s pravooliko in z lepim vedenjem. Caf Maks je govoril o vrednosti pravega nastiljanja, povdarja važnost splošne snage tudi pri živini, ki se mnogokrat zanemarija, kar je slabo izpričevalo za gospodarja. Fanedl Alojzij je govoril o čisti slovenščini v besedi in pisavi. Tretji shod, dne 14. maja. Caf Maks zavrača ugovore nasprotnikov napram naši organizaciji. Mladičem se razloži 1. poglavje »Zlate knjige« in se jih opozarja, da izvršujejo svojo organizatorično nalogo zlasti pri prihodnjih državnoborskih volitvah. Iz knjige o lepem vedenju« se pojasnijo splošna določila o družabnosti, obnašanje do starišev in do domačih sploh. Tudi do poslov naj bodo domači sinovi vedno dostojni in olikani. Četrty shod, dne 3. septembra. Mladičem se razloži iz »Zlate knjige« poglavitne dolžnosti. Fanedl Alojzij povdarja: Porabimo svoja mladiška leta v smislu naše organizacije, in s ponosom se bomo kedaj ozirali nazaj v preteklost. Caf Maks razloži pesem »Slepce«. Knaplež Franc opominja tovariše, naj Zvezi pridobivajo zlasti mlajše šoli odrasle mladeniče. Ta leta so najpripravnější, da mladi človek vzljubi društveno življenje. Peti shod, dne 26. novembra. Caf Maks govori o pomenu dobrega časopisa. Najboljši pridigar v vsaki hiši sta dober časnik, dobra knjiga. Fanedl Alojzij povdarja velik razloček med mladičem, ki ljubi dobro čtivo, ki je vnet za vse dobro, in tovarišem, ki mu vse to nič ni mar in ima pripravljen vedno dovolj

izgovorov. Knaplež Franc dokaže, kam privede človeka slab tisk. Priporoča zlasti politične članke naših listov. Šesti shod, dne 7. prosinca 1912. Caf Maks govori o pomenu naših društev, ki so najkrepkejša sredstva zoper nasprotnike. Breznar Karol deklamuje »Gregorčičevo« »Kesanje«. Pokaže, kako se vest oglaš zlasti na stare dni in človeku očita pregrehe mladosti. Najhujša vseh bolečin je kesanje, krivice spomin! Zato, pošteno živi! Caf Ivan izvaja: Znak poštenega mladeniča je pokorščina, redno življenje, ki ne pozna mladiške bahavosti in napuha, življenje ukaželjno, posvečeno izobrazbi in pravemu napredku. Tak mladenič je pravi steber ožjemu domu in s tem tudi širji domovini.

b) Dekliška Zveza, O prvem shodu, dne 22. pros. in drugem, dne 12. svečana 1911 je »Naš Dom« že poročal. Tretji shod, dne 12. sušca. Voditeljica Micka Androjnova poda poročilo o zvezinem delovanju v letu 1910. in izraža željo, da bi mladenke tudi v tem letu prav pridno se udeleževale zvezinih sestankov. Rotman Julika govori o človekovem zobovju. Povdarja zlasti njega pomen in poda navodila, kako si ohraniti zobovje v zdravem stanju. Pri tej točki se pojasni poglavje o zobovju iz »knjige o lepem vedenju«. Dolajš Julka opozarja, da bi bilo žalostno znamenje za zvezo-medsebojno preziranje. Morebiti je katera bogatejša, pametnejša, lepšega obraza, vendar ji te in druge prednosti ne dajo povoda, se povzdigovati! Znudrl Olga deklamuje »Jeftejevo prisego«. Ferlinc Roza razloži pesem in povdarja, da sta oba, oče in hči lep zgled ljubezni do domovine. Jefte posebej še zgled živo vere v Boga, njegova hči pa udane pokorščine do očeta. Četrty shod, dne 7. maja. Pojasnijo se najnujnejše zahteve in določila uljudne družabnosti. Rotman Julika govori o gojenju cvetlic, o načinu, kako jih oskrbovati. Pivec Alojzija pojasnuje cvetlični pomen. Cvetlice so pomladanski kras s svojim cvetjem in vonjem. Tako naj tudi dičijo vsako mladenko v njeni spomladi — mladosti različne duhovne cvetlične lastnosti. Zarnec Ivanka deklamuje »Mariji, majnika kraljici.« Jež. Helena predava »Slovenska zemlja« in povdarja, naj mladenke domovini posvetijo svoj trud, svoje poštenje in ljubezen dejansko. Peti shod, 25. junija. Rotman Julika otvori shod in pozdravi tovarišice. Mladičkam se razloži, kakšno naj bo obnašanje do starišev in do domačih sploh, kako se naj goji olika v rodni hiši. Ferlinc Roza govori o gospodarskem poklicu mladenke. Na koliko krajih gospodari ženska, ker ni iz katerega koli vzroka sposobnega moškega pri hiši. Torej mora znati prijeti za to in ono gospodarsko orodje, opravljati to in ono moško delo, sploh vse gospodarsko delo, kar navadno opravlja moški spol. Tako pride ženska tudi v dotik z raznimi uradi, ima mnogokrat v politiki odločilen vpliv, n. pr. kot posestnica pri volitvah i. t. d. Torej je neobhodno potrebno, da se tudi mladenka izobrazuje v gospodarsko-političnem oziru. Znudrl Olga deklamuje »Gregorčičevo« »Oljko«. Pesem razloži Zarnec Ivanka, ki povdarja zlasti štiri točke: oljko kot znamenje miru in sprave ob vesoljnem potoku, blagoslavljanje oljk na

cvetno nedeljo, sežiganje oljčnih peres ob nevihti, škropljenje z oljkino mladiko na mrtvaškem odru, ko vtihne za vsikdar — srca vihar. Oljka naj bo tudi duhovno znamenje miru in ljubezni v dekliški zvezi. Jež Helena povdarja: obračajmo nauke in vtise, ki jih dobimo pri shodih, skrbno nase in se po njih ravnajmo! Šesti shod, dne 8. septembra. Bauman Marija govori: Pišimo in govorimo pravilno slovenščino. Jež Lizika govori natančneje o ljubezni do materinega jezika, katerega so govorili kralji in vladarji, v katerem so prisegali koroški vojvodi in sta slovanska apostola oznanjevala sveto vero. Zato ga negujemo in govorimo povsod. Roškar Micka si je izbrala za predmet »Naši posli«. Skoro vedno je na obeh straneh krivda, da posli tako pogosto menjujejo službe. S poslom se naj pravično ravna, naj se ga smatra kot uda družine. Naj se mu tudi ne jemlje ljubezni do društvenega dela, v kolikor je to mogoče. Marsikateri gospodar gleda nadalje le nato, da mu hlapac in dekla delata čez dan, ne meneč se zato, kakšno je njuno ponočno življenje, ravnajoč se po usodepolnem izreku: dan je moj, noč je tvoja. Ferlinc Roza izvaja: porabimo svoj bister um, ki nam ga je dal Stvarnik, imejmo čisto srce in dobre namene, ohranimo si pridne roke in imejmo vztrajno voljo. Bauman Ivanka deklamuje pesem: »O Marijini proslavi.« Mladenkam se pojasnijo nauki glede domače snage, kakor jih podaja Slomšek v svoji knjigi »Blaze in Nežica«. Sedmi shod, dne 29. vinotoka. »Dekliška Zveza« je ponavljala igro: »Vestalka«. Micka Androjnova je govorila o nalogah kmečkega ženstva, Julika Rotmanova je prednašala pesem »Slava domovini«, iz katere tako lepo odseva zgodovina našega ljudstva. Zastopana je bila dekliška Zveza, lenarška, anovska, benediška. Osmi shod, dne 19. novembra. M. Androjnova pozdravi in povdarja: vztrajajmo pri Zvezi in pridobivajmo novih članic. Zveza nam nudi izobrazbo, utrjuje narodno zavest, pa nam daje tudi pošteno zabavo. Zavrača ugovore, ki marsikatero mladenko oddaljujejo Zvezi. Jež Helena deklamuje »Vzdihi za mladostjo«. Mladenkam se razloži »o lepem vedenju« poglavje o rozdravih. Deveti shod, dne 14. prosinca 1912. Jež Helena govori o dobrem časopisju. Oman Magdalena opozarja na nevarnosti dekliškega poštenja z ozirom na predpustni čas, ki je že tolikim mladenkam povzročil časno sramoto in večno nesrečo. Poštena mladenka je zlasti v tem času modra in previdna. Dolajš Julika povdarja, kako vztrajni in odločni so nasprotniki napram našim sestankom, kako edini in složni v zasramovanju naših zvez. Muhič Marija od Sv. Jakoba pozdravi v imenu svojih tovarišic in povdarja: Ko bi bila vsa naša domovina preprežena z zvezami poštenih, krepstnih, odločnih mladenk, bi gotovo ta pojav rodil v zasebnem in v javnem življenju še veliko lepše uspehe, kakor se to že zdaj opaža. Naj bi torej povsod procvitale nade polne, dekliške sveze! Naša mladina se je torej tudi v minulem letu prav živahno udeleževala svojih sestankov in obravnavala različne predmete. Shodov je bilo 15, obisk je bil pri mla-

deničih navadno med 30—50, pri mladenkah 80—100. Tudi zvezini obiski so se vršili. Sosednje zveze so bile zastopane na naših shodih in obratno.

Sv. Peter pri Radgoni. Naša mladeniška zveza je imela 21. prosinca svoj letni občni zbor, ki je bil primeroma dobro obiskan in na katerem se je po zapisniku poročalo o njenem delovanju v preteklem letu. Priredila je zveza pet poučnih shodov, na katerih je bilo slišati pet govorov, dve deklamaciji in trikrat je bilo na sporedu poučno branje. Govori so bili sledeči: »Moderno pojmovanje dela« in »Zunanja olika da notranji izobrazbi pravo vrednost«. V prvem nam je govornik Augustin Tomaž slikal grozno trpljenje industrijskega delavstva, ki ima svoj poglobitvi vzrok v tem, ker delodajalci ne smatrajo delavca za duševno bitje, ampak za stroj, ki se kolikor mogoče izrabi a potem vrše med staro šaro, ko se več rabiti ne more. V drugem govoru pa nam je opisoval, kakega pomena je zunanja olika za vsakega človeka, posebno pa še za mladeniča. Ona še mu namreč le da pravo veljavo in vrednost, ga obvaruje mnogih napak in nerodnosti ter ga stori splošno priljubljenega. Mladenič Josip Pavlič pa nas je v svojem govoru »O slabi tovarišiji« svaril pred slabimi tovariši, pred slabimi knjigami in časniki, ter pred slabimi društvi. Priporočal nam je, naj si izberemo pridne in poštene tovariše, ter beremo dobre v katoliškem duhu pisane knjige in časnike, kakršne nam nudi naše bralno društvo. V govoru »O delu in varčnosti« nas je opominjal, naj pridno delamo in skrbno varujemo sedaj v mladosti, da bomo lahko brez skrbi počivali v starosti in ne bomo imeli vzroka, še si enkrat mladosti nazaj želeli. Janez Lančič nam je opisoval izlet slovenskih romarjev iz Jeruzalema na kraj rojstva sv. Janeza Krstnika. Stavil nam je tega svetnika za vzgled neustrašenosti in poguma kakor tudi preprostosti. Deklamaciji sta bili: »Domovini« in »Hajdukova oporoka«. Bralo pa se je o novi trtni škodljivki Clandestini, ki so jo opazili na Francoskem, o peronospori in o dozorevanju grozdja. V odbor so se za prihodnje leto izvolili večinoma stari odborniki. Upamo, da bo naša zveza v novem letu bolj živahno delovala in da ne bo samo odbor storil svoje dolžnosti ampak, da se bodo tudi mladeniči v prihodnje bolj brigali za svojo zvezo. Posebno bi bilo želeli, da bi se poučnih shodov v obilnejšem številu udeleževali. Saj je vendar tisočkrat pametneje, da se mladenič udeleži poučnega shoda v nedeljo po večernicah, kakor pa da poseda po gostilnah in posluša prazne kvante pijanih nemčurjev. Mladeniška zveza je za naš kraj v narodnem kakor tudi v verskem oziru velevažnega pomena. Cel nemčurski aparat namreč s polnom parom dela za uničenje narodne in verske zavesti med našim ljudstvom. V sredstvih za doseg tega namena se ne izbira. Nobena laž jim ni preostudna in nobena budalost preneumna, če jim gre za to, da ljudstvo odtujijo njegovi narodnosti. Temu početju je na vsak način treba postaviti trden jez. In najtrdnjši jez temu bo naša zavednost in izbora-

ženost. Zatorej mladeniči! Zdramimo se iz otrplosti, ki nas je tlačila doslej in poprimimo se dela!

Vransko. Dne 4. februarja se nam je izpolnila naša iskrena želja, ustanovili smo si namreč mladeniško in deklško zvezo. Sicer tudi v pretečenem letu nismo spali; zbirali smo se namreč mesečno v bralni sobi, kjer smo slišali različna predavanja, pa tudi mladina sama, fantje in dekleta, je nastopala in se vadila v govorih in deklamacijah. V ta namen so dekleta bralno sobo lepo skinčala. Nastopil je tudi novoustanovljeni mešani zbor našega izobraževalnega društva. Po kratkem pozdravu je nastopil navdušeno pozdravljen naš mladinski organizator Dr. Hohnjec. Poldrugo uro je navduševal mladino k nadaljni izobrazbi, ko zapusti šolo; mladina naj vedno in povsod kaže, da je krščanska in slovenska. Le prehitro nam je potekel čas, radi bi ga še bili poslušali. Nato se je izvolil sledeči odbor: za mladeniško zvezo: Pečovnik Franc, predsednik, Križnik Jože, tajnik, Musi Karol, blagajnik in Škrabar Franc, knjižničar; za deklško zvezo: Salamon Marija (Selo), predsednica, Ferme Franca, podpredsednica, Štifter Marija, tajnica, Musi Amalija, knjižničarka in Škrbec Jozefa, blagajnica. Nova predsednica se je v imenu mladine zahvalila g. govorniku za njegov trud in njegove krasne besede. Govorila je še znana govornica Trezika Šketa, predsednica deklet braslovške dekanije. V navdušenem govoru je pozdravila novi zvezi in jima želela obilo uspeha. Mešani zbor je nato s par mičnimi pesmicami zaključil lepo slavnost. Novima zvezama pa kličemo: Le korajžno naprej!

Sv. Peter na Medv. selu. Letno poročilo o delovanju naše deklške zveze. I. poučni shod 8. jan. 1911. g. duh. voditelj: Domača knjižnica in umno čitanje. II. poučni shod 26. sušca. Drogenik Marija opominja zborovalke: Skrbimo za svoje poštenje, branimo čast slov. naroda in jezika ter se krepko udeležujemo rešilnega dela za obmejne Slovence. G. duh. voditelj vspodbujajo mladenke k gojitvi cvetlic v oknih in na vrtilih. Lepe cvetlice pri hiši delajo prijeten utis na človeka ter kažejo nežen čut domačih hčera. III. poučni shod 17. apr. G. duh. voditelj razloži pomen raznih tujk in manj znanih izrazov, vzeti iz vprašalne škatlje. IV. poučni shod 16. jul. Vehovar Ana poroča o gospodnjem tečaju na dež. km. šoli v St. Jurju ob juž. žel., in sicer razlaga, kako je prati barvasto bombažasto blago. Končno bodri članice k vztrajnosti v društvenem delovanju. G. duh. vod. opozorijo udeležence, naj zberejo veliko ugovorov proti veri in narodnosti, da se na prihodnjem poduč. shodu skupno pogovorimo, kako jih najuspešneje pobijati. V. poučni shod 15. avg. G. duh. voditelj opiše trojno nalogo, katero ima vršiti dekl. zveza; podati svojim članicam trdno versko podlago, v njih buditi narodno zavest ter jih po potrebi stanovsko in strokovno izobraževati. VI. poučni shod 22. sept. 1. „Ko ptica...“ poje dekl. zbor. 2. „Mladost — priprava na starost,“ govori Drogenik Mar. 3. „Kako vzgojimo sebe in druge,“ poučuje Vehovar Ana. 4. „Škodljivost alkohola in korist zdržnosti,“ razpravlja Škodič Neža. VII. poučni

shod 26. dec. 1. „V časih je...“ poje deklški zbor. 2. G. duh. voditelj dajo navodila pravilnega branja. Berimo polagoma, premišljeno in s svinčnikom v roki. Proučimo zlasti podučne knjige. 3. „Nedolžni duši,“ deklamuje Strašek Ver. 4. „Brezmadežni Devici,“ prednaša Mešček Neža. 5. G. duh. voditelj razloži tuje besede z vprašalnih listkov. VIII. poučni shod 21. jan. 1912. G. duh. voditelj: Česa je treba našim mladenkam? Več resnobe in smisla za delo v dekl. zvezi, več vztrajnosti in samostalne podjetnosti. Več ljubezni do mlajših deklet. Dne 28. jan. je priredila zveza v proslavo godu č. g. duh. voditelja malo slavnost in obenem svoj letni občni zbor. Vspored: 1. Pozdrav voditelja. 2. „Mladini,“ pojo dekleta. 3. „Vrlemu možu“ (S. Gregorčič), dekl. Škorec Marija. 4. Vehovar Ana v imenu vseh članic častita h godu g. duh. voditelju ter jih prosi, da bi našo dekl. zvezo kakor dosedaj, tudi v prihodnje podpirali. 5. „Našemu č. g. duh. voditelju“ prizor, igrajo dekleta. 6. „Častitka za god,“ deklam. Verk Ema. 7. „Cerkvica,“ pojo dekleta. 8. „O čuvaj cvet mladostnih let,“ prednaša Zupanec Ema. 9. Drogenik Mar. povdarja, da bo naša dekl. zveza s krepkim bodočim delovanjem kazala največ hvaležnosti njim, ki so jo dosedaj podpirali. 10. Vesela pevka, dekl. Vehovar Micka. 11. Tajnica Vehovar A. poroča o delovanju zveze v preteklem letu. Štela je 65 članic, katere so prebrale 912 knjig. Udeležila se je zveza velikega deklškega shoda pri Sv. Roku, kjer ste dve naši članici nastopili z govorom in deklamacijo. Priredila je tudi trikrat predstavo igre: „Devica Orleanska“ v splošno zadovoljnost gledalcev. Končno tajnica v govoru navdušuje tovarišice, naj se potrudijo, da bodo znale med drugim tudi pravilno pisati. 12. Volitev odbora. Izvoljene so: Drogenik Marija voditeljica, Škodič Neža namestnica, Vehovar Ana tajnica in knjižničarka, Jančič Alojzija blagajničarka, Strašek Ter., Mestinek Joz., Mahajnc Jera odbornice. 13. G. duhovni voditelj podaja k sklepu še mnoga navodila za bodoče delovanje. — Tako smo torej doživele preteklo leto. Malo smo sicer storile, pa obljubimo, da hočemo prihodnje leto popraviti to, kar smo zamudile. In Ti, dragi „Naš Dom,“ boš dobival odslej tudi večkrat poročila od naše deklške zveze.

Sv. Jurij pod Taborom. Kaj pa ve Šentjurčanke, ali delate kaj, da ni nič slišati o vas? Tako me vprašuje z pismu prijateljica. Odgovarjam javno njej in drugim, da smo se tudi me lani marljivo udeleževale društvenega življenja. Tako je naša deklška zveza pri raznih slovesnostih nastopila s 3 gledališkimi igrami: „Dve teti“ (s 3 vlogami), „Čašica kave“ (z 10), „V posredovalnici“ (tudi z 10 vlogami). Ženski in mešani zbor pod vodstvom veččega g. organista Bož. Drolca je pel več starih in novih, narodnih in umetnih pesmi. Imele smo več poučnih shodov z deklamacijami in govori. Mar. Divjak je izročila „Pozdrav zvezi.“ Pavla Lukman nam je klicala „O čuvaj cvet mladostnih let!“ Mar. Turnšek in Mina Lukman sta pokazale, da med „Vino in vodo“ gre prednost zadnji. Mar. Verdel nas je svarila pred opravljlivostjo. Mar. Turnšek nam povedala, kaj in kako naj s pridom beremo, Zofka Lukman nam je dvakrat priporočala darežljivost in varčnost, rednost in

snažnost. Na obnem zboru družbe treznosti je govorila Hema Čulk o namenu protialkoholnega boja, na obnem zboru Slovenske Straže, ki jo imamo tudi me na skrbi, pa je naštevata Zof. Lukman uspehe Slov. Straže in opisala delo naše podružnice. Da smo po možnosti rade šle na mladinske shode v sosedne župnije, da smo po Mar. Blatnik pozdravile tudi veliki dekliski shod na Gori Oljki, je itak znano od drugod. Tako vidiš, draga tovaršica, da še živimo in delamo, in hočemo v tem letu še bolj. Piši še kaj!

Zreče. Dne 7. jan. je imela Mladeniška Zveza svoj sestanek. Predsednik Ignac Lajhar vošči tovarišem veselo novo leto ter jih vzpodbuja, naj tudi znanprej ostanejo dobri, zvesti udje zveze in naj delujejo za razširjanje dobrih časopisov. Anton Kotnik navdušuje mladeniče za delovanje v blagor matere Slovenije. Gosp. kaplan Skofič so razlagali nato o postanku liberalizma in njegovih posledicah na verskem in gospodarskem polju. Dne 14. januarja se je zbrala Dekliška Zveza k mesečnemu shodu. Po kratkem pozdravu predsednice nastopi Klančnik Katika z lepo, za dekleta posebno poučljivo deklamacijo »Nedolžnost.« Črešnar Trezika govori o lepoti in vrednosti čistega nedolžnega dekleta. Blagor župniji, ki ima veliko takih deklet. Volčič Amalija kaže v svojem govoru tovarišicam nespametno ravnanje hudobnega sveta, jih svari zlasti pred slabo tovarišijo; lahko je v jamo pasti, a iz nje priti je težko; vzpodbuja k srčnosti in gorečnosti. Leskovar Jozefa opozarja sestrice na nevarnosti, ki pretijo zlasti mladenki. Dekliška Zveza je pa naše najvarnejše zavetišče, ker nam nudi dobro berilo, izobrazbo in nas navaja k poštemu življenju, kar je za nas najboljše orožje zoper sovražnike, govori o dobrem berilu in izobrazbi, to ponuja vsaki mladenki Zveza. Klančnik Franika in Golčar Julika sejmarili sta pamet. Komperšek Ana uči, kako potrebno je gospodinji znanje kuhe, ki spada k podlagi zadovoljnosti pri hiši, potem razlaga, kako treba spravljati meso, da se ne skvari.

Št. Jur. ob j. ž. Sprejmite g. urednik, tudi iz našega Št. Jurja par vrstic. Tudi tukaj imamo mladeniško zvezo, ki kaj lepo napreduje. To se je pokazalo na prvem obnem zboru, ki ga je imela na starega leta dan. Vrstili so se razni govori in deklamacija. Izvolil se je sledeči odbor: Vinko Čretnik, predsednik, Golob Janez podpredsednik, Martin Zoler, tajnik. Udov ima sedaj zveza okoli 25. Tukaj imaš zdaj mladina lepo priložnost, da se lahko naučiš marsikaj koristnega za življenje. Ne živeti samo tje v en dan kakor to delajo mnogi, ampak porabiti vsako minuto časa! Mladina, tukaj se ti nudi priložnost, da si lahko postaviš temelj boljši bodočnosti. Seveda se najdejo ljudje, ki vas odvrčajo od zveze, pa ne poslušajte jih. Ne bodite podobni trstu, ki ga veter maje. Četudi tu pa tam čez zvezo zahrumi kak vihar, ne se ustrašiti, ampak stanovitim ostati vselej in povsod. Ne govoriti naenkrat: jaz odstopim od zveze, jaz nočem biti več njen ud. Žalibog se nahaja nekaj takih; pa tem kličem: pogum, pogum! Mladi ljudje morajo vendar imeti malo

več poguma. Srečna mladost zlata starost. Nesrečna mladost, blatna starost. Vse najboljše Vam želi Vaš tajnik.

Sv. Bolfenk pri Središču. Preljubi Naš Dom! Sprejmi še tudi nekaj vrstic od nas deklet pri Sv. Bolfenku. Saj me smo se vedno potegovala za obstoj in procvit našega nam milega slovenskega naroda. Neumorno smo delovale v Marijini družbi in krščansko socijalni zvezi. Bile smo si deklice kot sestre med seboj, kot sestre ene matere naše, matere Marije. Hitro, prehitro so nam tekli zlati dnevi našega mladostnega življenja. Oj vesela brezskrbna mladost, težko te je zapustiti. Ali zdaj je pa prišel čas britke ločitve. Morale smo se ločiti od milih nam in veselih prijateljev. Naglo čas hiti, kakor padejo kapljice, tako izginja veletok našega življenja. Dne 8. februarja smo izgubili iz svojo mladostne sredine tri vnete in neutrudljive delavke, in sicer Geriko Lukmann in Mimika Kuharič iz Jastrevca, ter Mimiko Haložan, predsednic. Dekl. zveze. Vse so bile vnete za božjo čast in mili naš dom, svetinjice Marijine družbe krasile so jim prsi, ko so stopale s svojimi ženini pred altar. Zapustile so zlato prostost in tudi neskrbno mladost, in podale so v težavni zakonski stan. In čeravno smo se morale ločiti, vas nikdar ne bomo pozabile. Za svoje ses re bomo vas vedno imele. In goreče prošnje bomo pošiljale k Mariji, da se enkrat vse skupaj snidemo tam gori nad zvezdami. Samo ostanite, v novem stanu zveste Mariji in ljubi domovini.

Motnik. Pred letom sem poročala, da je bila pri nas ustanovljena Marijina družba in da smo tudi imeli v izobraževalnem društvu ženski odsek. Danes pa poročam, kaj smo doživele v pretečenem letu. Število udov Mar. družbe se je povzpelo do 42; tri so stopile v zakonski stan, druge pa so še zveste družbi. Odsek izobraževalnega društva šteje tudi že krog 40 udov; priredile so se tri igre: »Svojeeglavna Minka« (4 podobe igralk je prinesel Naš Dom), »Pri gospodi« in »Kukavica modraptica.« Vse igralko so svoje vloge izvršile tako lepo, da se jim mora izreči pohvala. — Na svečnico smo za obletnico Marijine družbe povabile iz Savinjske doline vrlo in navdušeno govornico Terezika Šketa, ki nam je v krasnih jedrnatih besedah razložila, da je srečna tista mladenka, ki živi v Mar. družb. ter se izobražuje v izobraževalnem društvu. Naša župnija še ni doživela takega zbora. V mojem srcu pa kipi želja, da bi tudi pri nas živel oni pogum v dekliskih srcih, kakor cveti v srcih dekliskih po zelenem Štajerskem. Saj tukaj ni drugega kakor da dekleta ena drugo spodbujajo k čednostnemu življenju. Ni nobenega prednačenja temveč lahko govori, če le hoče. Pa lahko vsaka razkrije, kar bi želela, da se še nauče druge, in to v navzočnosti celega društva. Želela bi tudi, da bi naša dekleta vsa brala »Naš Dom«; ko bi mogla, vsaki posebej bi gaj podala v roke, ali ni mi mogoče, pa ne neham ga priporočati. — Ti pa, Naš Dom, le cveti naprej, razveseljuj in krepi slovensko mladino.

Dekle ob kranjsko-štajerski meji.

Sevnica ob Savi. Na Svečnico se je vršil obni zbor naše dekl. zveze. Veselo je bilo gledati naše vrle mladenke, ko so se ga udeležile v tako obilnem številu. Nasprotniki so kar obstrmeli videč, kako se dekleta zbirajo in gredo veselo v našo

društveno sobo. Ko smo se že vse zbrale v društvenih prostorih, odpravi zborovanje podpredsednica gđe. P. Kolander, ter v svojem pozdravu izrazi željo, da bi naša Posavska dekleta hodile po istej poti, ki jim je začetla dekl. zveza. Nadalje živo opisuje nevarnost, slabo družino, ki hoče ujeti slovensko dekle. Toplo priporoča čitanje dobrih knjig in časopisov. Občudovale smo njen navduševalni govor. Na to nam č. gosp. kapelan podaja natančno poročilo o delovanju dekl. zveze v preteklem letu. Potem je še sledilo poročilo blagajničarke. Na poziv č. g. duh. vod. se je volil nov odbor in sicer: predsednica gđe. Anica Volavšek, podpredsednica gđe. P. Kolander, tanovnica Pepica Senica, nam. Zupan N., blagajničarka Košerok Ana, nam. Kokove Pepca, nam. knjižničarka Vork Rezika, voditeljica petja Vovk Nežika, nam. petja Drobne Ana. Odbor je sklenil da bo imela zveza še nadalje iste časopise kot poprej in sicer: Slov. Gospodar, Naš Dom, Domoljub, Bogoljub, Glasnik najsv. Src in Salez. poročila. Ker se naša vrla dekleta zelo zanimajo za igre, smo sklenili, da jo v kratkem priredimo in sicer v salezijanskem zavodu na Radni, kjer imajo za to prav lepi prostor. Konečno še odbor določi, da se vrši vsaj vsaki mesec poučno predavanje. Ko smo bili z vsem gotovi, je še gđe. Anica Volavšek predavala o varčnosti. Njene besede so nas na novo navdušile za delovanje pri dekl. zvezi. Po končanem govoru so naše pevke pod vodstvom gđe. Nežice Vovk zapele mično pesem „Slovensko dekle,“ na kar smo veselo zapustile zborovanje. Bog daj, da bi naša dekl. zveza vedno bolj in bolj napredovala v blagor mile nam Slovenije in posavskega okrožja. Vsem dekl. zvezam pošilja prelepe pozdrave že stara prijateljica Pepca S.

Videm ob Savi. Dovolite, gospod urednik, nekoliko prostora za poročilo o Videmski Dekl. zvezi; ki že več kakor leto dni ni delovala, in ste gotovo že mislili, da je splavala po Savi. Ali po prihodu našega vrla novodošlega č. g. kaplana Lasbacherja smo se z velikim veseljem sešle mladenke dne 10. septembra 1911 na prvi shod. Č. g. kaplan in bogoslovec I. Vrečko iz Zagorja sta nas ispodbujala za Dekl. zvezo in nam v jedrnatih besedah razložila njen pravi pomen in korist. Po njihovih v srce segajočih besedah smo se lotile dela. Razen odborovih sej smo imele že 2 poučna shoda, ki sta bila prav lepo obiskana: To je znamenje da se še navdušenje naših Videmskih mladenk ni poglelo, in zveza ima že lepo število novih članic. Tudi z novim letom smo začele prav pridno delovati. V nedeljo dne 14. januarja smo imele prvi shod s sledečim vspehom: 1. Pozdrav predsednice, 2. Liza Barbič je vpodbujala dekleta za bolj goreče delovanje v novem

letu. 3. Francka Ban je govorila proti slabemu časopisju in brezverskemu berilu. 4. Minka Resnik je agitirala za Naš Dom. 5. Izvrstno je deklamirala Mica Knez pesmico »Slovenkam«. Nekoliko poučljivih naukov so še nam poslali č. g. kaplan in shod se je zaključil. Hvala vsem govornicam v starem in novem letu ter jih prosimo še za sodelovanje v novem letu. Na veselo svidenje pri prihodnem sestanku!

Mladenka iz Vidma.

Vipava. Vipavska Bogomila je imela 14. jan. svoj drugi občni zbor, 1. Predsednica Tončka Miler odpravi zborovanje in pozdravi navzoče s primernim nagovorom. 2. Tajnica poda poročilo o delovanju v l. 1911.: Sej je bilo 26 redno vsakih 14 dni. Mesečnih sestankov s predavanji je bilo 7, udeležba je bila vsakokrat povoljna. Govorov je bilo 16 in sicer sledeči: Mladenka v svetu, čipkarstvo, postrežba bolnikov, o cveticah, o varčnosti, mladina in abstinenca, o zdravju, zakaj k deklški zvezi (dvogovor). mladenka ob bolniški postelji, o stanovanju, vpliv berila, abstinenca, o zraku in zračenju stanovanj, mladostni čas, Marijina družba, ženstvo in abstinenca. Kot govornice so nastopale: Tončka Miler, Franica Silvester, Fr. Janežič, Marica Petrič, Franica Kariž, Anica Šček, Metoda Bajc, Rezika Prelc. Uvrščenih je bilo več deklamacij. 21. jul. je bil velik shod v Logu, udeležila se je tudi Bogomila z znaki. Naročilo se je nekaj gospodinjsko poučnih knjig in več protialkoholnih katekizmov. 28. maja se je ustanovil treznostni odsek, ki šteje sedaj 23 abstinentk l. stop. in 23. II. stop. 3. Blagajničarka poda blag. poročilo. 4. Pregledovalka računov potrdi, da je vse v najlepšem redu. 5. Preč. g. kaplan Rihar govori o društvenem življenju. Ženska društva naj bi bila varih javne moralnosti. Žene in dekleta imajo skrbeti, da stoje same na višku, imajo pa tudi pravico čuvati nad moralnostjo v domačem kraju. 6. volitev odbora, ki je za l. 1912. sledeči: predsednica: Tončka Miler, namestnica: Marica Petrič, tajnica: Rezika Prelc nam: Franica Janežič, blagajničarka: Anica Šček. nam.: Ljuzka Durn, knjižničarka: Tončka Kariž. nam.: Mimica Cunta. — Predsednica zaključi zborovanje. Dal Bog, da bi se naša zveza vedno bolj razcvitala, da bi bila vsa poštena dekleta zbrana v okrilju Bogomile. Na delo, vipavske mladenke, da bodo tudi nam veljale besede pesnika:

Zdaj sadimo korenike
Za prihodnji čvrsti hrast
Gnal bo vrhe ne vršičke,
Bogomili bode v čast.

Tajnica.

Govorniške vaje.

Veren mladenič.

Dragi mladeniči, kaj ne da ne moremo dvomit o dolžnosti in svojem razmerju do Boga? Vemo, da nam je Bog razodel večno resnico,

da nam je razglasil svoje zapovedi in nam dal sredstva v doseg večnega cilja. To je storil Bog. Iz tega božjega dejanja izvira naša dolžnost, da verujemo resnice, ki jih je Bog razodel, da izpolnjujemo zapovedi, ki jih je Bog

razglasil in da rabimo dana sredstva za zveličanje. Bog se pa ni razodel samo v naravi, iz katere nam odseva njegova vsemogočnost, modrost in lepota, ampak zgodovina nam pripoveduje, da se je Bog tudi naravnost razodel.

Poučil je naše prve stariše, govoril je ljudem po očakih in prerokih in nazadnje po svojem Sinu, našem Gospodu in vzveličarju, ki je ustanovil svojo Cerkev, da nadaljuje njegovo delo nad vsemi narodi do konca sveta. V tej od Boga ustanovljeni Cerkvi in edino v njej so pohranjene resnice, ki jih moramo verovati, zapovedi, ki jih moramo izpolnjevati, in sredstev za zveličanje, ki jih moramo rabiti, ako hočemo doseči večno srečo.

Odtod sledi, da le tedaj zadostimo pravi dolžnosti do Boga, ako sprejmemo vse to, kar nas uči sveta katoliška Cerkev, in po teh naukih uravnamo vse svoje mišljenje in življenje. Te dolžnosti nas ne oprostijo nobeno zvijanje, nobeno zavijanje Bog nam govori po Cerkvi, mi pa moramo ta govor spoštljivo poslušati.

No, dragi mladenič! ali se bomo mi temu upirali? Ne, hvaležni bodimo Bogu, ki v svoji nerazumljivi dobroti in ljubezni tako očetovsko za nas skrbi. Iz ljubezni nas je ustvaril, iz ljubezni nam odločil tako vzvišen namen; iz ljubezni je poslal svojega Sina na svet, da nam pokaže pot življenja in resnice; iz ljubezni je

ustanovil nezmotljivo Cerkev; iz ljubezni je od svoje strani storil vse, da bi presrečni in preblašeni zadnji namen mogli spoznati in gotovo doseči.

Zares prosti smo; Bog nas ne sili, da se mu podvržemo, da ga ljubimo, da ponujamo srečo sprejmemo. Prosti smo, toda, dragi mladeniči, kam se bomo pa obrnili, ako ne poslušamo Cerkve, ne poslušamo Boga, tedaj pa zabredemo v zmote, na napačna pota, na pota, ki ne vodijo v srečno večnost, ampak v časno in večno pogubo.

Prosti smo! ker Bog neče hlapcev, ki se ga oklepajo iz ljubezni ter rade volje delajo, kar on hoče. Zato se kot dobri in hvaležni otroci proste volje oklenimo njega in storimo vse, kar nam po Cerkvi govori.

Sedaj pa premislimo, kako nesrečni so oni ljudje, ki Kristosovo Cerkev zaničujejo, ki se bohajo s svobodomiselnostjo, se Bogu upirajo in napanjajo vse sile, da bi tudi nas odtrgali od Boga, zvalili s pota resnice na pot usodepolnih zmot. Mladič! kolika norost, ne poslušati Boga, večno resnico, pač pa poslušati siromašne, zmotljive, strastne ljudi! To je sramota. Koga naj poslušamo, po kom se naj ravnamo, če se odvrnemo od Boga in njegove postave?

Š. M.

Drobtinice.

Slovarček najnavadnejših tujk.

fantazija = domišljija: od grške besede fantadzo = storim, da se nekaj prikaže, sploh predstavlja. Fantazija je zmožnost, delati si predstave. N. pr. v sanjah deluje fantazija in proizvaja vsakovrstne podobe; če si v tujni prav živo predstavljaš svoj dom, deluje fantazija. Živahno domišljijo imajo zlasti pesniki in jim pomaga, izraziti misli v lepih podobah in primerah. — Fantastično = sanjarsko.

farma, angleška in francoska beseda od latinske besede firma = trden. Farma pomeni prvotno z zidom obdano, najeto ali samostojno posestvo, sedaj sploh veliko posestvo v angleških i. dr. naselbinah v Afriki in v Ameriki.

fasada, francoska beseda, ta pa od latinske facies = obličje; fasada je pročelje kake lepe in velike zgradbe, n. pr. cerkve, kjer so glavna vrata.

fasija, lat. beseda = napoved.

fatalno = usodno; fatalizem = vera v usodo, od latinske besede fatum = usoda. Fatalist je tisti človek, ki misli, da je človeku rojeno ali sojeno, da se mu to ali ono zgodi. Turki so zlasti fatalisti. Fatalizem ne veruje v Previdnost božjo.

federalist, od latinske besede foedus (izg. fedus) = zveza. V Avstriji so se imenovali federalisti tisti politiki, ki so priporočali, naj se cela naša država razdeli po narodnostih, ki napravijo med seboj zvezo, kateri je na čelu avstrijski cesar. Mesto federalizma so pa uvedli

nesrečni dualizem t. j. državo so razdelili v dve polovici, tu gospoduje Nemec, tam Madžar. fetiš, od portugalske besede fetiso = malik.

feudalec = feud od italijanske besede feudo. Feud se je imenovalo posestvo, ki ga je kdo sprejel od deželnega vladarja, feudalec je posestnik feuda, graščak, plemenitaš. Dandanes je v političnem oziru feudalec zagovornik plemenitaških pravic.

feniks = bajeslovna ptica, ki zleti v ogenj, pa pomlajena zopet zleti kvišku. Feniks (grška beseda) je sploh podoba ali simbol pomladitve.

fenomen = fenomenalno, grška beseda = pojav; dandanes pomeni kak znamenit pojav ali dogodek.

fidejkomis, latinska zloženka = neprodajno dedno posestvo, n. pr. pri graščinah si otroci po smrti ne smejo deliti posestva ali ga razprodajati, ampak mora ostati celo in so dediči solastniki, glavni lastnik pa je najstarejši sin.

filister, hebrejska beseda: Filistejec, t. j. priseljenec tujec. Kakor znano, so bili Filistejci najhujši sovražniki judov. Dandanes pomeni filister omejenega, malenkostnega v sebe zaljubljenega človeka.

filolog = filologija: grška zloženka: filos = prijateljstvo, ljubezen, logos = beseda. Filolog = jezikoslovec.

(Dalje prih.)

Ustanovljena l. 1885.

Telefon 113.



Trgovina tiskarne sv. Cirila

Maribor, Koroška cesta 5
je otvorila na novo prodajo papirja, pisalnih,
risalnih in šolskih potrebščin ter priporoča:

kancelijski, konceptni,
pismeni, dokumentni,
ministrski, ovitni in
:: barvani papir. ::
Trgovske knjige v
vseh velikostih črtane
z eno ali dvema ko-
lonama v papir, plat-
no, gradl ali pol vs-
|| nje vezane. ||

Štambilje pečatnike
vignete, (Siegelmar-
ken) za urade in
privatne izvršuje se
v najkrajšem času.
Trgovci in prepro-
dajalci imajo en gros-
cene. Priznana do-
bro blago. Solidna
in točna postrežba.

Uredniški pogovor.

Kaj vse lahko dobim v tiskarni sv. Cirila v Mariboru?

Mnogokrat pridejo slovenski mladenci in dekleta, možje in žene v Maribor, da si nakupijo razne potrebne reči, pa iščejo in gledajo po ulicah, kje bi se to in ono dobilo. Posebno po tiskarni sv. Cirila se mnogo povprašuje.

Kje pa je ta tiskarna? Tiskarna sv. Cirila je v Koroški cesti št. 5, par korakov proč od glavnega trga.

Kaj pa je vse v tiskarni sv. Cirila? V tej tiskarni se tiskajo „Slovenski Gospodar“, „Naš Dom“, „Straža“, „Glasnik najsvetejših Sre“ in drugi listi. Ako hočeš imeti ali plačati imenovane liste, moraš iti v tiskarno sv. Cirila. Razven tega se tiskajo v tej tiskarni tudi druge reči, kakor lepaki, letaki, vabila, molitvene knjige in še mnogo, mnogo drugega. Ako hočeš dati kaj tiskati, moraš iti ali pa pisati na tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

Kaj pa ima še tiskarna sv. Cirila na prodaj? Tiskarna ima na prodaj tudi razne tiskovine za šole, občine, posojilnice, za župnijske uradce in za društva. V tiskarni dobiš tudi papir, peresa, črnilo, svinčnike, radirke, tintnike in druge pisarniške reči.

Če hočeš komu pisati razglednice, jih kupi v tiskarni sv. Cirila, kjer imajo krasno zalogo najraznovrstnejših razglednic. Ena je lepša od druge, da ne boš vedel, katero bi vzel.

Razven tega prodaja tiskarna raznovrstne **molitvenike**, ki so res dobri in priporočljivi. Ako rabiš molitvenik, le v tiskarno sv. Cirila po njega, in kupi si molitvenik z lepovsebinsko, ne glej pa preveč na vezavo. Priporočamo pa te-le vrste molitveni-

kov: Venec pobožnih molitev in svete pesmi, Sveto opravilo, Malo sv. opravilo, Hodi za Kristusom, Hoja za Marijo, Družbine ali Dekliške bukvice, Ključek nebeški, Prijatelj otroški, Večna molitev na čast presv. Rešnjemu Telesu, Marija žalostna mati, Smarnice jeruzalemskega Romarja, Ordo providendi, Premišljevanje o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa, Duhovni vrtec ali molitvenik za katoliško mladež, Marija, mati dobrega sveta, Vrtec sv. devišstva itd.

Kje pa naj kupim križe, ako pridem v Maribor? Tudi križe dobiš v tiskarni sv. Cirila, in sicer stenske, lesene, nikljaste razne velikosti in po nizki ceni. In križi, kakor jih ima tiskarna, so res tudi lepi, da jih lahko toplo priporočimo.

Svetinjske iz aluminija ima tudi tiskarna sv. Cirila; in sicer: Srca Jezusovega in Mar., Naše ljube Gospe, čistega Spočetja, za Marijine družbe itd. Posebno pa priporočamo svetinjske, ki se lahko nosijo namesto raznih škapulirjev.

Kaj pa rožni veneci, kje se ti dobijo? Tudi v tiskarni sv. Cirila. Le idi in daj si jih pokazati, koliko raznih vrst jih je! Imajo lesene, koščne, kokus, biserne in srebrne po raznih cenah; izbereš si jih lahko, kakoršne želiš.

In če rabiš **podobice in velike stenske podobice**, vse dobiš v tiskarni sv. Cirila. Na izbiri jih imaš, kolikor hočeš. In če bi slučajno take ne imeli, kakor jo želiš, pa ti jo gotovo v par dneh naročijo.

Tako vam torej prav toplo priporočamo tiskarno sv. Cirila, kadar bode te rabili kaj izmed zgoraj navedenih reči.

Pozdrav!

Urednik.